

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 august 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte – Toma Nadejda,
Judecători – Țurcan Anatolie și Timofti Vladimir,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Brașoveanu Renata în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2021, în cauza penală în privința lui

Safca Leonid XXXXX născut la XXXXX,
originar și domiciliat din s. XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 20.08.2020 – 30.10.2020;

Instanța de apel: 18.11.2020 - 09.02.2021;

Instanța de recurs: 24.05.2021 – 25.08.2021.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 30 octombrie 2020, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală, Safca Leonid a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.151 alin.(4) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis.

S-a admis parțial cererea procurorului și s-a încasat din contul inculpatului în beneficul statului suma de 9 817 lei cu titlul de cheltuieli judiciare.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat *în fapt* că, pe 02 iulie 2020, la aproximativ ora 17:00, Safca Leonid, împreună și de comun acord cu Armaș Alexei, aflându-se în vagoneta situată pe str. XXXXX, mun. XXXXX, fiind în stare de ebrietate alcoolică, în rezultatul unui conflict spontan cu Reznic Ivan, urmărind scopul cauzării leziunilor corporale, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu o lopată de grădinarit, peste diferite părți ale corpului, cauzându-i, potrivit concluziilor raportului de expertiză judiciară nr.202003C1637 din 28.07.2020, plagă contuză pe cap, excoriații pe față, membrele superioare și inferioare, echimoze pe trunchi care se califică ca vătămare corporală ușoară, după care, Safca Leonid, fiind instigat de Armaș Alexei, i-a provocat lui Reznic Ivan, multiple plăgi în regiunea gâtului cu un cuțit de bucătărie, cauzându-i, potrivit concluziilor raportului de expertiză judiciară nr.202003C1637 din

28.07.2020, plăgi tăiate pe suprafața antero-laterală din stânga și posterioară a gâtului cu lezarea țesuturilor moi și a vaselor sanguine la acest nivel, care se califică ca vătămare corporală gravă, determinând survenirea decesului victimei pe 09.07.2020, în Institutul de Medicină Urgentă.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanța a reținut în drept că, fapta inculpatului întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art.151 alin.(4) Cod penal, individualizată prin - „ *Vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, săvârșită de două persoane, cu deosebită cruzime, care a provocat decesul victimei*”.

3. Avocatul Brașoveanu Renata în numele inculpatului a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia, în partea încasării cheltuielilor judiciare, rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care cheltuielile judiciare în sumă de 9 817 să fie trecute în contul statului și constatarea condițiilor de detenție contrar art.3 CEDO cu calcularea reducerii 2 zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

În motivarea cerințelor sale a solicitat constatarea condițiilor de detenție, degradante și inumane, cu cererea de a fi redus din termenul pedepsei a lui Safca Leonid în temeiul art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, menționând că în tot cursul urmăririi penale și judecării cauzei penale în privința inculpatului Safca Leonid ultimul a fost reținut și plasat în arest preventiv în prezenta cauză penală din 02.07.2020 - până în prezent, unde a fost deținut în penitenciarul nr. 13 - Chișinău, în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO.

În acest context, avocatul a invocat că, în cadrul penitenciarului nr. 13 Chișinău s-au admis mai multe încălcări a drepturilor privind condițiile de detenție, și anume Safca Leonid s-a deținut în celule în care se aflau mai multe paturi, chiar dacă suprafața nu permitea, celulele fiind supraaglomerate, nu exista aprovizionare cu apă caldă, nu era acces direct a luminii de afară în celulă, insuficiență și calitate proastă a hranei servite, mucegai, lipsa igienei, prezența guzganilor și a insectelor de genul păianjeni, purici și ploșnițe.

Totodată, a menționat că, inculpatul fiind deținut în Penitenciarul nr.13 Chișinău, nu a fost aprovizionat cu lenjerie de pat, saltelele fiind cu un grad avansat de uzură, era plasat cu fumători și nefumători în aceeași celulă, lipseau medicamentele necesare. În susținerea cererii depuse a prezentat răspunsul directorului interimar al Penitenciarului nr.3 - Chișinău cu descrierea perioadelor și celulelor în care se deținea Safca Leonid.

Astfel, a considerat neîntemeiată și ilegală soluția instanței de fond privind respingerea cererii apărării privind constatarea faptului că Safca Leonid în calitate de prevenit s-a aflat în Penitenciarul 13 – Chișinău, în condiții de detenție contrare art.3 CEDO și compensarea prin reducerea pedepsei în privința lui Safca Leonid cu calcularea reducerii 2 zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv. Reiterând că Safca Leonid se află în condiții de detenție în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Instanța de fond greșit a admis încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului în sumă de 9 817 lei pentru efectuarea expertizelor judiciare, astfel că în cazurile când expertiza a fost dispusă de organul de urmărire penală, plățile necesare

pentru efectuarea expertizei vor fi efectuate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului Safca Leonid.

De asemenea, instanța de judecată urma a lua în considerație și personalitatea inculpatului Safca Leonid care este divorțat, are studii medii incomplete, nu este angajat în câmpul muncii și are o situație financiară grea.

4. Prin decizia Colegiului penal Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2021, a fost admis parțial apelul, casată parțial sentința, în partea reducerii pedepsei și în temeiul art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa inculpatului pentru deținerea în condiții inumane cu 121 zile. În rest, sentința a fost menținută.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, nici partea acuzării, nici partea apărării, nici inculpatul, nici un alt careva participant la proces nu au atacat sentința în partea încadrării juridice a acțiunilor inculpatului, motiv pentru care nu a purces la judecarea fondului cauzei în această parte, și s-a expus doar în partea aplicării prevederilor art.385 alin.(5) Cod de procedură penală și în partea cheltuielilor de judecată.

În această ordine de idei, instanța de apel cu trimitere la prevederile art.385 alin.(5) Cod de procedură penală și hotărârea Guvernului nr.583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, a indicat că în punctul 464 se stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții.

Însă, contrar recomandărilor Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratatelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), fiind studiat raportul prezentat de către Penitenciarul nr.13 instanța de apel a stabilit că, informația cu privire la suprafața celulelor în care a fost deținut Safca Leonid se referă la o suprafață totală calculată, fără excluderea mobilierului sau anexelor sanitare.

Prin urmare, potrivit procesului verbal de reținere, Safca Leonid a fost reținut de către organele de drept la 02.07.2020, și ulterior plasat în Penitenciarul 13 – Chișinău, unde s-a aflat până la pronunțarea sentinței pe caz la 30 octombrie 2020.

Astfel, instanța de apel a considerat că, dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenției sale în perioada 02.07.2020 – 30.10.2020, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat și potrivit art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, reducerea pedepsei lui Safca Leonid cu 121.

Referitor la cheltuielile judiciare cu trimitere la prevederile art.art.229 alin.(1), (2) și (3); 227 alin.(1) și (3) și 143 alin.(1) pct.6 Cod de procedură penală, instanța de apel a conchis că, solicitarea procurorului de a fi dispusă încasarea în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare suportate, în mărime de 9 817 lei sunt fondate deoarece materialele dosarului confirmă faptul că în speță au fost înregistrate cheltuieli judiciare în legătură cu efectuarea mai multor expertize judiciare, pentru emiterea concluziilor cărora au fost alocate următoarele sume de bani: - 3768 lei pentru raportul de expertiză judiciară nr.202003C1637 din 28.07.2020; 11 410 lei pentru raportul de expertiză judiciară nr.202005O0250 din 31.07.2020; 128 lei pentru raportul de expertiză judiciară nr.202002P1696 din 10.07.2020; 128 lei pentru raportul de expertiză judiciară nr.202002P1697 din 10.07.2020; 4 200 lei pentru

raportul de expertiză judiciară nr.34/12/1-R-2635 din 11.08.2020. Astfel, fiind constată că în total, cheltuieli judiciare exprimate în costul expertizelor realizate, constituie suma de 19 634 lei.

5. Avocatul Brașoveanu Renata în numele inculpatului în temeiul art.427 alin.(1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea parțială a acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Safca Leonid să-i fie calculată reducerea pedepsei cu 2 zile închisoare pentru o zi de arest preventiv și cheltuielile judiciare să fie trecute în contul statului.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, în tot cursul urmăririi penale și judecării cauzei penale în privința inculpatului Safca Leonid, a fost reținut și plasat în arest preventiv în prezenta cauză penală din 02.07.2020 - până în prezent, unde a fost deținut în penitenciarul nr.13 - Chișinău, în condiții contrare prevederilor art.3 CEDO.

În penitenciarului nr.13 - Chișinău s-au admis mai multe încălcări a drepturilor privind condițiile de detenție și anume Safca Leonid s-a deținut în celule în care se aflau mai multe paturi, chiar dacă suprafața nu permitea, celulele fiind supraaglomerate, nu exista aprovizionare cu apă caldă, nu era acces direct a luminii de afară în celulă, insuficiență și calitate proastă a hranei servite, mucegai, lipsa igienei, prezența guzganilor și a insectelor de genul păianjeni, purici și ploșnițe.

Recurentul a indicat că, instanța de apel prin emiterea soluției greșit a redus doar 121 zile ca recompensa, echivalentului perioadei în care s-a aflat în detenție provizorie în Penitenciarul numărul Nr. 13 - Chișinău în calitate de prevenit cu calcularea reducerii a doar una zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

Cu trimitere la prevederile art.art.227, 229 Cod de procedură penală, a menționat că, instanța de apel eronat a stabilit că cheltuielile judiciare în sumă de 9 817 lei, urmează a fi încasate din contul lui Safca Leonid.

6. În conformitate cu prevederile art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului declarat de partea apărării, menționând că acestea urmează a fi remise pentru judecare în Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din conținutul recursului declarat, Colegiul penal reține că recurentul invocă temeiuri pentru recurs pct.6), 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, exprimând dezacordul cu decizia instanței de apel la

capitolul individualizării pedepsei.

În esență, criticele recurentului se axează pe ideea că instanța de apel neîntemeiat a dispus încasarea de la inculpat cheltuielile judiciare și eronat a aplicat prevederile art.385 alin.(5) Cod de procedură penală în privința acestuia.

Însă, verificând alegațiile recurentului, în raport cu actele cauzei, Colegiul conchide că acestea sunt neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției sale a respectat prevederile legale, adoptând o soluție corectă și întemeiată.

Cu referire la temeiul de recurs prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, sub aspectul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, Colegiul penal atestă că este invocat de recurent declarativ, în conținutul recursului nefiind specificat vreun argument în susținerea temeiului invocat.

În acest context verificând conținutul deciziei instanței de apel (f.d.209-224, vol. I) în coraport cu cererea de apel (f.d.191-195, vol. II), Colegiul penal conchide că instanța de apel a examinat minuțios toate chestiunile esențiale supuse atenției sale, fără a comite în acest sens vreo eroare de drept ce ar afecta legalitatea deciziei atacate.

Mai mult, Colegiul penal ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al avocatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Conform art.24 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Referitor la criticile recurentului, invocate prin prisma temeiului de recurs prevăzut de art.427 alin.(1) pct. 10) Cod de procedură penală, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, din motiv că eronat a fost calculat mecanismul compensator.

Colegiul penal notează că, potrivit art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv.

În conformitate cu prevederile art.3 a Convenției Europene a Drepturilor Omului prevede că nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.

Totodată, conform Hotărârea Guvernului nr.583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea „Statutului executării pedepsei de către condamnați” în punctul 464 este stipulat că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătrați, care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții.

De asemenea, Comitetul European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante (CPT), în punctul 30 al Raportului din 13 decembrie 2018 către Guvernul Republicii Moldova, întocmit în cadrul vizitei care a avut loc în perioada 05-11 iunie 2018, în câteva dintre penitenciarele din țară, a subliniat că, în Penitenciarul nr.13 – Chișinău, în continuare persistă faptul că în multe celule condițiile materiale și igienice sunt deplorabile, acestea fiind ventilate

insuficient și totodată fiind suprapopulate. Totodată, accesul la lumină naturală este limitat, în majoritatea celulelor din cauza ferestrelor de dimensiuni mici. Totodată, specialiștii din cadrul CPT au recomandat autorităților din Republica Moldova ca să-și mărească eforturile în

De către instanța de apel în pct.33-34 din decizia recurată s-a stabilit că din informația cu privire la suprafața celulelor în care a fost deținut Safca Leonid suprafața totală calculată, fără excluderea mobilierului sau anexelor sanitare, deținutul s-a aflat sub minimul acceptabil.

În acest context, referire la criticile recurentului în privința aplicării de către instanța de apel a prevederilor art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, „ *Că instanța de apel prin emiterea soluției greșit a redus doar cu 121 zile ca recompensă, echivalentul perioadei în care s-a aflat în detenție provizorie în Penitenciarul-13, în calitate de prevenit cu calcularea reducerii a doar una zile de închisoare pentru o zi de arest*”, Colegiul penal consideră că sunt nefondate și nu pot fi acceptate, or din materialele cauzei rezultă că instanța de apel a constatat just în privința lui Safca Leonid încălcarea drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din CEDO, și astfel în temeiul art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, ce prevede că "În cazul constatării încălcării drepturilor privind condițiile de detenție, garantate de art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se va calcula în felul următor: două zile de închisoare pentru o zi de arest preventiv", a luat în considerare perioada deținerii acestuia în arest preventiv în Penitenciarul nr. 13 - de la 07 iulie 2020 - până la 30 octombrie 2020 - (în total 121 zile) (f.d.221- 222, vol. II) și corect, în aceste circumstanțe a redus pedeapsa definitivă stabilită prin sentința primei instanțe, cu 121 zile.

Astfel, Colegiul penal stabilește că, instanța de apel la acest aspect s-a condus corect de prevederile art.385 alin.(5) Cod de procedură penală, fără să comită vreo eroare ce ar afecta legalitatea soluției sale, motiv din care motivarea acesteia se acceptă de instanța de recurs ordinar.

Ce ține de criticile recurentului în privința soluției "de admitere a încasării cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizelor judiciare din contul inculpatului, or în cazurile când expertizele au fost dispuse de organul de urmărire penală, plățile pentru efectuarea expertizei, urmau a fi efectuate din contul mijloacelor bănești din bugetul statului, dar nu a inculpatului", Colegiul penal constată că sunt neîntemeiate, or expertizele din speță au fost efectuate la 28.07.2020; 31.07.2020; 10.07.2020 după data de 09.02.2018, când au intervenit modificări în art.143 alin (2) Cod de procedură penală, care a fost abrogat prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, și care până la această dată prevedea că plata pentru efectuarea expertizelor judiciare prevăzute la art.143 alin.(1) Cod de procedură penală, se face din contul mijloacelor bugetului de stat, însă după intrarea în vigoare a acestor modificări, plata cheltuielilor judiciare se determină de instanțele de judecată conform prevederilor art.art.227-229 Cod de procedură penală, după cum s-a procedat corect și în prezenta speță, în condițiile în care inculpatul nu a prezentat probe că nu dispune de surse financiare, iar situația lui materială ar fi dificilă.

Prin urmare, având în vedere veridicitatea argumentelor instanțelor ierarhic inferioare în motivarea soluției în partea pedepsei stabilite și modului de executare a

acesteia, în virtutea corectitudinii acestora și pentru a evita repetări inutile, Colegiul penal le acceptă și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. În corespundere cu art.432 alin.(1), (2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Brașoveanu Renata în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 09 februarie 2021, în cauza penală în privința lui *Safca Leonid XXXXX*, deoarece este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 22 octombrie 2021.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Timofti Vladimir